

Vraagbord (tinnen bekertje)

Vraag No. 78 (Egbert Dikken)

In mijn bezit is een tinnen bodemvondst uit Amsterdam, waarschijnlijk uit de 17^e–18^e eeuw. Op de buitenzijde werd, na het schoonmaken, uitdeuken en repareren, in reliëf onder andere tweemaal het pauselijk symbool, de gekruiste sleutels, zichtbaar. In het lint zijn de letters DIROMA te lezen. Bij het bodemaanzicht is te zien dat de gietnaad en draairingen duiden op het gebruik van een tweedelige mal. Het lichaam is op de naad gesoldeerd.

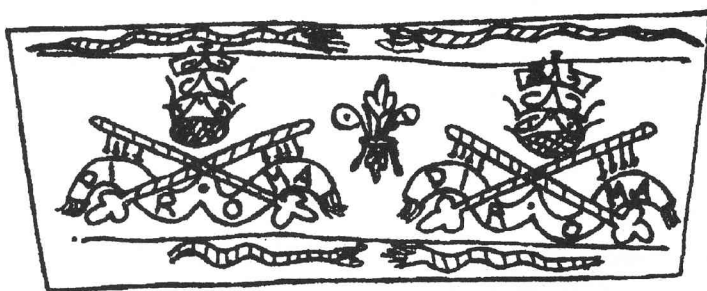

Vooraanzicht:
Hoogte 38 mm
Dikte materiaal 0,8 mm
Binnenmaat boven
27,5 mm Ø rond

Binnenmaat onder
24,2 mm Ø rond.

Onder-bodemaanzicht
met gietnaad en draairingen.

Uitslag van het lichaam met het reliëf.

Men vertelde mij dat het voorwerp als flessehalscapsule dienst zou hebben gedaan. Volgens mij zijn daar een aantal bedenkingen tegen aan te voeren:

1. De halzen van flessen uit die tijd, plus een eventueel aanwezige glasdraad, zijn veel groter dan de diameter van het voorwerp;
2. Het reliëf is leesbaar als het op z'n bodem staat. Zou het om de flessehals zitten dan staat het leesbare op de kop;
3. Het materiaal is te dik om daadwerkelijk als capsule dienst te doen;
4. Afbeeldingen uit die tijd zijn mij niet bekend en ook is mij niet bekend dat bij opgravingen het besproken voorwerp bij of in de buurt van flessen is gevonden.

Wat is het dan wel?

De vorm doet mij denken aan een (drink)bekertje en daarom spitst mijn onderzoek zich daarop toe. Door weging is de inhoud vastgesteld. Het bekertje werd tot aan de rand gevuld met leidingwater (18,7 gram). Bij vulling tot ± 5 mm onder de rand woog het 15 gram. De beker kon dus max. 15 tot 18,7 ml bevatten.

Na een test met verschillende 18^e eeuwse borrel-/likeurglaasjes bleek, dat bij de meeste glaasjes de inhoud overeen kwam met die van het bekertje. In Amsterdam was het *mutsje* in een bepaalde tijd 150 ml. Dit komt ongeveer overeen met een kleintje pils. De term (slaap)mutsje kan dan ook niet van toepassing zijn op de inhoud van het bekertje. Waar die term dan wel op slaat is een v(r)aagteken. Vroeger werd **wel** de naam vingerhoed gebruikt. Na 1820 was dit gelijk aan 10 ml. Omdat inhoudsmaten per plaats en per tijd verschilden – zelfs voor verschillende vloeistoffen waren er in de groothandel en detailhandel andere inhoudsmaten – is het erg moeilijk om tot een goede conclusie te komen.

Mijn vragen zijn dan ook:

Wie heeft **gedateerde** informatie over inhouden, gebruikte (inhouds)namen of kan door middel van gedateerde flessen/kruiken etc. inhoudsmeting doen?

Is (heeft) het bekertje een borrel(inhoud) en wanneer kwam die naam in zwang?

Is vast te stellen uit welke plaats en wat de inhoud ten opzichte van de vandaag de dag gehanteerde literindeling is?

Ook vraag ik informatie over de reliëftekening die op de uitslag te zien is en de eventuele functie van het bekertje.

Voor aanvulling van gegevens en suggesties zie ik uw reacties in het volgende clubblad gaarne tegemoet. Alvast bedankt!

Pachters van de ijk te Vlissingen in de 17^e en 18^e eeuw

E.L. Ahlrichs

In het maandblad *Gens Nostra* van de Nederlandse Genealogische Vereniging trof ik in jaargang 31 (1976) op p. 229 e.v. (N° 9) aan:

Lijst van personen uit de notulen van diakenen van de Nederduitse Hervormde Gemeente te Vlissingen 1580–1767 door J.L. Heerebout. Daarin:

Jansen, Pieter, loodgieter *pacht de ijk van natte en droge waren* 15–2–1623.

Moormans, Dirk, heeft de ijk voor 5 jaar gepacht op 26–9–1731. De ijk wederom gepacht voor 5 jaar op 19–9–1736. De ijk werd op 27–9–1741 aan de weduwe verpacht.

Venduille, Daniel van de, heeft de ijk gepacht voor 2 jaren op 17–3–1638. Op 11–4–1640 weer voor 2 jaren; idem op 26–3–1642.

Willems, Bartel belooft 10 pond 's jaars te betalen voor de ijk van natte en droge waren, 12–5–1600. 30–11–1605 belooft hij £ 10 te betalen en jaarlijks nog een dozijn commekens. 19–5–1610 de ijk weer gepacht en betaalt nu £ 11 per jaar.

Putte, Daniel van de, pacht de ijk voor 5 jaar op 17–9–1665.

Tevens op p. 121 e.v. (N° 4/5):

Beune, Pieter de, heeft de ijk gepacht op 7–10–1665.

Brandt, Jan, pachter van de ijk op 21–9–1701.

Eede, Abraham van den, heeft de ijk gepacht op 3–10–1686. Op 23–9–1721 de ijk weer gepacht voor 5 jaar.